

STORTINGET

Innst. 325 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:200 S (2025–2026)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hanne Beate Stenvaag og Seher Aydar om arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringa ta initiativ til arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere slik at alle typer turnusordninger likestilles med skiftarbeid, og komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 25. mars 2026 om statsrådets vurdering av representantforslaget. Statsrådets svarbrev av 14. april 2026 følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet for skriftlig høring / innspill. Komiteen mottok to innspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Morten Sandanger, Agnes Nærland Viljugrein og Elise Waagen, fra Fremskrittspartiet, Bjørnar Laabak, Julia Brännström Nordtug, Morten Wold og Sebastian Saltrø Ytrevik, fra Høyre, Amalie Gunnufsen og Anna Molberg, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Marian Hussein, og fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, viser til Representantforslag 200 S (2025–2026) fra representanter fra Rødt om arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere.

Komiteen viser til at bakgrunnen for representantforslaget er de utfordringene mange turnusarbeidere, særlig i helse og omsorgssektoren, opplever knyttet til høy arbeidsbelastning, ubekvem arbeidstid og risiko for helseplager.

Komiteen anerkjenner utfordringene for mange arbeidstakere i helse og omsorgssektoren som ofte utsettes for høyt arbeidspress. Komiteen viser samtidig til at slike forhold ivaretas gjennom øvrige bestemmelser i arbeidsmiljøloven om arbeidsmiljø, tilrettelegging og helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

Komiteen viser til at lovens eksisterende bestemmelser og partenes forhandlingsfrihet allerede gir rom for å avtale kortere arbeidstid enn det som følger av lovens grenser, dersom særlige behov tilsier det. Videre vil komiteen peke på at tredelt skift og turnusarbeid allerede omfattes av en omregningsmodell hvor ubekvem arbeidstid gir rett til et visst fradrag, slik at arbeidstiden normalt ligger mellom 36 og 38 timer per uke.

Komiteen understreker viktigheten av at regjeringen trapper opp oppfølging av Kvinnearbeidshelseut-

valget for å sikre et godt arbeidsmiljø og tilstrekkelig bemanning i helsesektoren.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet understreker at turnus- og skiftarbeid er nødvendig for å sikre viktige tjenester i hele landet, blant annet innen helse- og omsorgssektoren. Samtidig er det godt dokumentert at turnusarbeid kan være belastende over tid, og at arbeidstidsordninger har stor betydning for helse, arbeidsevne og muligheten til å stå lenge i arbeid.

Disse medlemmer peker på at Arbeiderpartiet har som mål å sikre et seriøst arbeidsliv, faste hele stillinger og gode arbeidstidsordninger som ivaretar arbeidstakernes helse. Arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven legger i dag til rette for fleksibilitet gjennom kollektive avtaler mellom partene i arbeidslivet og gir handlingsrom for å finne løsninger tilpasset den enkelte bransje og arbeidsplass.

Disse medlemmer viser til at statsråden i sitt svarbrev uttaler:

«Arbeidstakere som jobber tredelt skift og turnus har rett til redusert arbeidstid etter arbeidsmiljøloven § 10-4. Mens lovens alminnelige grense for ukentlig arbeidstid er 40 timer, har arbeidstakere som arbeider døgkontinuerlig skift eller sammenlignbar turnus en grense på 38 timer. Arbeidstakere med helkontinuerlig skift og sammenlignbar turnus har 36 timer. For tredelt skift og turnusarbeid som ikke faller inn under disse bestemmelsene, og der den enkelte arbeidstaker arbeider minst hver tredje søndag, reduseres den alminnelige arbeidstiden etter en omregningsmodell: Hver time arbeidet på søn- og helgedag regnes lik 1 time og 10 minutter, og hver time arbeidet om natten regnes lik 1 time og 15 minutter. Arbeidstiden kan ikke bli kortere enn 36 timer per uke og ikke overstige 38 timer per uke.»

Disse medlemmer viser til at spørsmål om ytterligere reduksjon i arbeidstid for turnusarbeidere berører flere hensyn, blant annet bemanningssituasjonen, rekrutteringsutfordringer, kvaliteten på tjenestene og samfunnets samlede behov for arbeidskraft. Slike spørsmål må derfor vurderes grundig og i tett dialog med partene i arbeidslivet. En eventuell videre oppfølging bør bygge på kunnskap, erfaringer fra pågående arbeid med heltidskultur og arbeidstid samt partssamarbeidet i arbeidslivet.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av å bruke partssamarbeidet som arena for utvikling av arbeidstidsordninger og at gode løsninger for turnusarbeidere i stor grad skapes lokalt gjennom tariffavtaler og medvirkning fra de ansatte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er et legitimt mål å utvikle arbeidsformer som gjør det mulig for ansatte å stå i arbeid over tid, i hele stillinger og frem til pensjonsalder. Redusert belastning, bedre restitusjon og mer bære-

kraftige arbeidsordninger kan over tid bidra positivt til HMS, trivsel og redusert arbeidsrelatert fravær, forutsatt at tiltakene er riktige og treffsikre. Disse medlemmer deler forslagstillernes syn om høyt arbeidspress for de som jobber turnus innenfor helse og omsorg.

Disse medlemmer mener samtidig at en arbeidstidsreduksjon vil føre til færre årsverk i sektorene som benytter seg av turnusordninger. Disse medlemmer viser til høringssvaret fra Virke som har beregnet at dette kan bety 2 300–2 700 tapte årsverk bare for helseforetakene. Det tilsvarer antall ansatte ved hele Finnmarkssykehuset eller summen av antall leger i Helse Bergen og Helse Stavanger til sammen. Kostnadene for disse årsverkene ligger på 1,6–1,9 mrd. kroner i lønn, før lønnsoppgjøret for 2026 er hensyntatt.

Disse medlemmer er opptatt av å ha nok arbeidskraft i årene som kommer. Norge står overfor stor arbeidskraftmangel innenfor flere sektorer, særlig helse- og omsorgssektoren. Ifølge Navs omverdensanalyse fra 2025 vil vi mangle 30 000 sykepleiere og 24 000 helsefagarbeidere i 2040. Dette forslaget mener disse medlemmer at vil bidra negativt til å møte behovet som velferdssamfunnet står overfor.

Disse medlemmer støtter ikke representantforslaget og mener økonomien til norske helsetjenester må styrkes for å sikre flere ansatte og styrke tjenestene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2026, hvor velferdstjenestene ble styrket, blant annet en økning på 2 614 mill. kroner til sykehusene og 2 490 mill. kroner til eldreomsorgen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at dagens regelverk allerede gir redusert arbeidstid for turnusarbeidere gjennom arbeidsmiljølovens bestemmelser om skift- og turnusarbeid. Disse medlemmer merker seg at arbeidstiden for tredelt turnus ble ytterligere redusert gjennom lovendringen i 2010, slik at arbeidstakere med sammenlignbar belastning knyttet til natt- og helgearbeid i praksis likestilles med skiftarbeidere. Disse medlemmer peker på at eventuelle forskjeller i arbeidstid skyldes ulik faktisk belastning i turnusordningene.

Disse medlemmer viser også til at helse- og omsorgssektoren allerede står overfor betydelige utfordringer knyttet til tilgang på arbeidskraft. Disse medlemmer merker seg Spekters vurdering av at en ytterligere arbeidstidsreduksjon vil kunne forsterke mangelen på helsepersonell og gjøre det mer krevende å opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud. Disse medlemmer viser videre til Helsepersonellkomisjonens beskrivelser av den fremtidige personellmangelen i helsetjenesten og mener det er viktig å unngå tiltak som reduserer samlet arbeidstilbud i sektoren.

Disse medlemmer mener utfordringer knyttet til arbeidsmiljø, sykefravær og belastning i turnusarbeid først og fremst bør møtes gjennom god arbeidstidsplanlegging, tilrettelegging og samarbeid mellom partene i arbeidslivet.

Disse medlemmer støtter på denne bakgrunn ikke representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at stor arbeidsbelastning i helsevesenet bidrar til at ansatte presses ut av yrket. Disse medlemmer mener at gode arbeidsvilkår er en forutsetning for å sikre stabile og forsvarlige helsetjenester, og at ansatte må ha en arbeidssituasjon som gjør det mulig å stå i jobb frem til pensjonsalder uten helseskade.

Disse medlemmer viser videre til at turnusarbeid medfører dokumentert helserisiko, blant annet økt forekomst av søvnvansker, hjerte- og karsykdommer, diabetes og psykisk utmattelse, særlig knyttet til korte hvileperioder mellom vakter («quick returns»). Disse medlemmer understreker at hyppige skift mellom dag- og aftenvakter med redusert hviletid er særlig belastende, og at slik forskyvning av døgnrytme tilsier behov for kortere arbeidstid som kompensasjon.

Disse medlemmer peker på at arbeidshverdagen for mange helseansatte er preget av lange vakter og høye uketimetall, kombinert med økt arbeidsintensitet. Disse medlemmer viser til at dagens ordning for redusert arbeidstid i tredelt turnus i begrenset grad har gitt en faktisk reduksjon i arbeidstid, jf. evaluering fra Fafo.

Disse medlemmer fremhever at forskjellen mellom skiftarbeid og turnusarbeid i praksis innebærer om lag tre uker mer arbeid per år for turnusarbeidere. Disse medlemmer mener at en slik forskjell bidrar til økt belastning, høyere sykefravær og at flere arbeider ufrivillig deltid, samt at det svekker rekruttering og stabilitet i sektoren.

Disse medlemmer viser til at både Norsk Sykepleierforbund og Fagforbundet støtter en likestilling av

skift- og turnusarbeid, og mener dette er et nødvendig tiltak for å redusere belastningen, øke andelen heltidsstillinger og beholde ansatte i sektoren.

Disse medlemmer mener at arbeidstidsordningene i helsevesenet må endres, og at turnusarbeid bør likestilles med skiftarbeid, slik at også arbeidstakere i tredelt turnus gis en ukentlig arbeidstid på 33,6 timer.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere slik at alle typer turnusordninger likestilles med skiftarbeid, og komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere slik at alle typer turnusordninger likestilles med skiftarbeid, og komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:200 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinnussen, Hanne Beate Stenvaag og Seher Aydar om arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 19. mai 2026

Marian Hussein

leder

Amalie Gunnufsen

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1531-

14. april 2026

Representantforslag 200 S (2025–2026) om arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere

Jeg viser til arbeids- og sosialkomiteens brev 25. mars 2026, hvor komiteen ber om en vurdering av representantforslag 200 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hanne Beate Stenvaag og Seher Aydar om arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere.

Selv om forslaget ber om at «alle typer» turnusordninger likestilles med skiftarbeid, oppfatter jeg at forslagsstillerne tar sikte på tredelt turnus, og at hensikten er å redusere alminnelig arbeidstid innenfor helsesektoren gjennom å likestille slik turnus med skiftarbeid.

Arbeidstakere som jobber tredelt skift og turnus har rett til redusert arbeidstid etter arbeidsmiljøloven § 10-4. Mens lovens alminnelige grense for ukentlig arbeidstid er 40 timer, har arbeidstakere som arbeider døgkontinuerlig skift eller sammenlignbar turnus en grense på 38 timer. Arbeidstakere med helkontinuerlig skift og sammenlignbar turnus har 36 timer. For tredelt skift og turnusarbeid som ikke faller inn under disse to bestemmelsene, og der den enkelte arbeidstaker arbeider minst hver tredje søndag, reduseres den alminnelige arbeidstiden etter en omregningsmodell: Hver time arbeidet på søn- og helgedag regnes lik 1 time og 10 minutter, og hver time arbeidet om natten regnes lik 1 time og 15 minutter. Arbeidstiden kan ikke bli kortere enn 36 timer per uke og ikke overstige 38 timer per uke.

Reglene om reduksjon av alminnelig arbeidstid ved skift og turnus bygger på belastningen i selve arbeidstidsordningen. Det er med andre ord ikke innholdet i arbeidet som er grunnlaget for reduksjon, men omfanget av ubekvem arbeidstid. Slik sett er skift- og turnusordninger likestilt, og hensikten med innføringen av omregnet tid var nettopp å bidra til større

likebehandling av skiftordninger og turnusordninger når det gjaldt sammenhengen mellom arbeidstidsordningens belastning og arbeidstidens lengde.

Mange av de som i dag arbeider i turnusordninger med et stort innslag av ulempevakter, men likevel ikke tilstrekkelig mange til å bli sammenlignet med helkontinuerlig skift, har rett til redusert arbeidstid etter omregningsbestemmelsen. Hvor stor reduksjonen blir, er avhengig av hvor mange ulempevakter den enkelte har, og hovedgrunnen til at det er en del som faller utenfor bestemmelsen, er nettopp at omfanget av ubekvem arbeidstid ikke er stort nok.

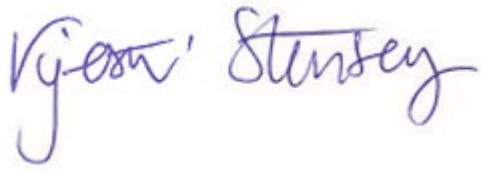
Jeg oppfatter at forslagsstillernes ønske om kortere alminnelig arbeidstid for helsesektoren til en viss grad er basert på innholdet i arbeidet. Som nevnt er det ikke belastningen ved selve det arbeidet som utføres som er vurderingstema for arbeidstidsreduksjonen. Belastninger ved utførelsen av arbeidet ivaretas i all hovedsak av andre bestemmelser i arbeidsmiljøloven, for eksempel krav til arbeidsmiljøet og arbeidsmiljøarbeid, og regler om tilrettelegging av arbeidet.

Turnusordninger er særlig vanlig innenfor helse- og omsorgssektoren. Som forslagsstillerne påpeker, er arbeidstakere innenfor denne sektoren ofte utsatt for flere risikofaktorer og høyt arbeidspress: De store kvinnedominerte næringene innen helse- og sosialsektoren, herunder hjemmetjenesten, sykehjem, omsorgsinstitusjon og sykehustjenester, er eksempler på næringer der arbeidstakerne rapporterer om høye ergonomiske og psykososiale arbeidsmiljøbelastninger. Dette øker særlig risikoen for psykiske plager, muskel- og skjelettplager og sykefravær. Dette kan også føre til frafall fra arbeidslivet og at arbeidstakerne velger å jobbe deltid.

Jeg er enig i at det er behov for tiltak for å redusere sykefravær, bedre arbeidsmiljø, øke heltid og sørge for at helsepersonell står lenger i jobb. Kunnskapsbasert arbeidsmiljøarbeid og forsterket HMS-innsats kan bidra til å redusere helseplager og arbeidsrelatert fravær i sektoren. Dette er viktig for å ta vare på arbeidskraften vi allerede har i bransjen og for å styrke rekrutteringen. Å forsterke innsatsen for et trygt og godt arbeidsmiljø, redusere sykefravær og frafall og å bygge en sterk helsetjeneste for fremtiden er blant regjeringens viktigste prioriteringer. Vi vil også følge opp Kvinnearbeidshelseutvalgets arbeid blant annet gjennom å arbeide med en nasjonal arbeidsmiljøstrategi. Regjeringen har også varslet at vi i løpet av 2026 vil vi legge frem *Helsepersonellplan 2040*, som skal bidra til å sikre tilstrekkelig helsepersonell og effektiv ressursbruk for fremtiden. Det vil være naturlig å se nærmere på hvordan vi kan styrke arbeidet for et godt arbeidsmiljø i helsevesenet i den forbindelse.

Til slutt vil jeg også påpeke at arbeidsmiljølovens reduserte grenser for ukentlig arbeidstid for skift- og turnusarbeid ligger mellom 38 og 36 timer. Forslagsstillerne viser til 33,6 timers arbeidsuke for døgnkontinuerlig skiftarbeid, og 35,5 timer for turnusarbeidere med reduksjon etter visse kriterier. Partene i arbeidslivet står fritt til å avtale arbeidstidsordninger med kortere arbeidstid enn grensene som følger av loven, noe disse grensene er eksempler på.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Kjersti Stenseng". The signature is written in a cursive style with a prominent initial "K".

Kjersti Stenseng

